וממשמש בבגדו. פרש"י להעביר הכיסה העוקלתו, אבל לא מתעטף אם נפלה טליתו, ותרי מילי נינהו. ר"ת פי' דחדא מילתא היא פי' ממשמש בבגדו תקון (ה) שלא יפול מעל ראשו אבל אם נפל מעל ראשו לא היה מתעטף שהרי היא הפסקה אם מתעטף כיון שנפל לגמרי אבל לתקן קצת שלא יפול לא הוי הפסקה:

ואומר רבון העולמים. מיד בתמצא תפלתו ותתיר מתחיל ממקום שפסק:

אמר ליה לדידי לא סבירא לי. פירוש משום תרתי מילי חדא דסבירא דאיתו חוזר לראש דאמר רבי יוחנן (ר"ה דף ל"ד:) שמע קצת תקיעות בתפא שעות יצא ועוד דסבירא לי מניח ידו על פיו ואם כן הוי ליה לאוי, אלא לדידך דסבירא לך דחייב להפסיק וכו':

בחבלי השוא. כלומר בחנם מוקיים עליהם עון כי טוב היה שלא היו מקיימין אותו כלל:

***פסק** רבינו חננאל כרב חסדא דאמר לקמן (ה.) דחסור לקרות ק"ש אפילו לוחה תחת בגדו על בשרו וס"ל כל עלמותי תאמרנה (תהלים לה:) *דאמר רב חסדא תלמיד דר' הונא הוה לאומרא אזלינן ורב אלפס פסק כרב הונא מדאקשי גמרא מיניה ביומא פרק הממונה (ד' ל.):

ומשמש בבגדו. להעביר הכיסה העוקלתו: אבל לא היה מתעטף. אם נפלה טליתו כשהוא מתפלל לא היה עוטלה ומתעטף שלא להפסיק: על סנטרו. מנטו"ן בלעז שלא תראה פתיחת פיו: הרי זה מקטני אמנה. כאילו אין הקב"ה שומע תפלת לחש: (ד) תורה אור ומגביה הרבה הרי זה מגביהי השקר. דכתיב ויקראו בקול גדול (מלכים א' י"ח): המגהה והמפהק הרי זה מגסי הרוח וי"ל ניכר שהוא מכוער גרסינן: אלא עטוש אעטוש קטיה. דאין עטוש אלא לאוזנו: למטה. מפיה בקול: ותקילא לי כי כולי תלמודאי. שקולה עלי וחביבה לפי שהיה רגיל להתעטש: כשם שעושים לו נחת רוח. שהעטוש נחת רוח לאדם: כך עושים לו נחת רוח מלמעלה. מן השמים גמלתם שאלתו: אפסר דדר' יהודה. להבליע באפרקסותו סודר שבראשו ושני ראשין תליין בצדיו: פרקסיה. זרקו: מישתמיט מיניה. אם היה נראה אליו לפי שהיה רבי אבא חפץ לעלות לא"י ורב יהודה אוסר לו לפיכך לא היה נכנס לבית המדרש: ואשמע מיניה מילתא. מבאון: מבית וועדא. מבית המדרש: ונתעטש. מלמטה: עד שיכלה הרוח. מגופו שעודף מאותו רוח: וחזר לתפלה. למקום שפסק: ותומב. בתוך התפלה דהא מופסקת ועומדת כבר על ידי הרוח לפיכך יכול להפסיק נמי ולומר דבר זה בתמצא: תולב בטליתו על עורו. מה שיש מן הטלית ולמעלה מן כתפיו מדביק בעורו ובישן ערוס קאמר: לדידי לא סבירא לי. לא הייתי מזקיקו להפסיק: בחבלי השוא. בחבלים שהיום מזקיקים [אלא נוחין להנהק] הן מוסכין הטון על עצמם, אף זה על ידי דבור בעלמא הוא נעשה: ובדבר הזה. בשביל דבור זה שמהרתם עליו תאריכון ימים: היתה טליתו חגורה על מתניו. לכסותו ממתניו ולמטה אע"פ שממתניו ולמעלה הוא ערום קורא ק"ש אבל

*יומשמש בבגדו. אבל לא היה מתעטף * יכשהוא מפהק היה מניח ידו על סנטרו מיתיבי המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה, המגביה קולו בתפלתו הרי זה מגביאי השקר, המגהק והמפהק הרי זה מגסי הרוח, המתעטש בתפלתו סימן רע לו ויש אומרים (ה) ניכר שהוא מכוער, הרק בתפלתו כאילו רק בפני המלך בשלמא מגהק ומפהק לא קשיא כאן לאונסו כאן לרצונו, אלא מתעטש אמתעטש קשיא מתעטש אמתעטש נמי לא קשיא כאן מלמעלה כאן מלמטה דאמר רב זירא הא מילתא (לאבלעא) לי בי רב המנונא *ותקילא לי כי כולי תלמודאי המתעטש בתפלתו סימן יפה לו כשם שעושים לו נחת רוח מלמטה כך עושין לו נחת רוח מלמעלה, אלא רק ארק קשיא? רק ארק נמי לא קשיא אפשר כדרב יהודה דאמר רב יהודה היה עומד בתפלה ונזדמן לו רוק מבליעו בטליתו ואם טלית נאה הוא מבליעו באפרקסותו, רבינא הוה קאי אדאורי דרב אשי נזדמן לו רוק פרקיה לאחוריה א"ל לא סבר לה מר להא דרב יהודה מבליעו באפרקסותו? א"ל אנא אגינא דעתאי: המשמיע קולו בתפלתו הרי זה מקטני אמנה: אמר רב הונא לא שנו אלא שיכול לכוין את לבו בלחש אבל אין יכול לכוין את לבו בלחש מותר והמ"מ ביחיד אבל בצבור אתי למיטרד צבורא: רבי אבא הוה קא משתמיט מיגיה דרב יהודה דהוה קא בעי למסק לארעא דישראל, *דאמר רב יהודה כל העולה מבבל לא"י עובר בעשה שנאמר בבלה יובאו ושמה יהיו עד יום פקדי אותם נאם ה' אמר - איזל ואשמע מיניה מילתא *מבית וועדא והדר אפיק, אזל אשכחיה לתנא דקתני קמיה דרב יהודה היה עומד בתפלה ונתעטש, ממתין עד שיכלה *הרוח וחוזר ומתפלל איכא דאמרי היה עומד בתפלה ובקש להתעטש מרחיק לאחריו ד' אמות ומתעטש וממתין עד שיכלה הרוח וחוזר ומתפלל ואומר רבש"ע יצרתנו נקבים נקבים חלולים חלולים גלוי וידוע לפניך חרפתנו וכלימתנו בחיינו ובאחריתנו רמה ותולעה ומתחיל ממקום שפסק [ה] אמר (ליה) (ג) *אילו לא באתי אלא לשמוע דבר זה דיי: ת"ר היה ישן בטליתו ואינו יכול להוציא את ראשו מפני הצנה חוצץ בטליתו על צוארו וקורא ק"ש וי"א על לבו ותנא קמא הרי לבו רואה את הערוה? קסבר לבו רואה את הערוה מותר. אמר רב הונא א"ר יוחנן היה מהלך במבואות המטונפות מניח ידו על פיו וקורא ק"ש, א"ל רב חסדא האלהים אם אמרה לי ר' יוחנן בפומיה לא צייתנא ליה *[איכא דאמרי אמר רבה בר בר חנה אמר ריב"ל היה מהלך במבואות המטונפות מניח ידו על פיו וקורא ק"ש א"ל ר' חסדא האלהים אם אמרה לי ריב"ל בפומיה לא צייתנא ליה] ומי אמר ר' הונא הכי והאמר רב הונא ת"ח אסור לו לעמוד במקום הטנופת לפי שאי אפשר לו לעמוד בלי הרהור תורה? לא קשיא כאן בעומד כאן במהלך, ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר *רבה בר בר חנה א"ר יוחנן בכל מקום מותר להרהר בדברי תורה חוץ מבית המרחץ ומבית הכסא וכי תימא הכא נמי כאן בעומד כאן במהלך איני והא *רבי אבהו הוה קא אזיל בתריה דרבי יוחנן והוה קא קרי ק"ש כי מטא במבואות המטונפות אשתיק א"ל לר' יוחנן להיכן אהדר? א"ל אם שהית כדי לגמור את כולה חזור לראש? הכי קאמר ליה: לדידי לא סבירא לי לדידך דסבירא לך אם שהית כדי לגמור את כולה חזור לראש תניא כותיה דרב הונא תניא כותיה דרב חסדא: תניא כותיה דרב הונא המהלך במבואות המטונפות מניח ידו על פיו ויקרא ק"ש תניא כותיה דרב חסדא *היה מהלך במבואות המטונפות לא יקרא ק"ש ולא עוד אלא שאם היה קורא ובא פוסק לא פסק מאי? אמר ר' מאשה בר בריה דריב"ל עליו הכתוב אומר גם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו [בהם] ר' אסי אמר (ג) הוי מושבי העון בחבלי השוא רב אדא בר אהבה אמר מהכא כי דבר ה' בזה ואם פסק מה שכרו? אמר ר' אבהו עליו הכתוב אומר ובדבר הזה תאריכו ימים: אמר רב הונא היתה טליתו חגורה לו על מתניו מותר לקרות ק"ש תניא נמי הכי היתה טליתו של בגד ושל עור ושל שק חגורה על מתניו מותר לקרות ק"ש אבל

מסורת השס

מיכא וכשהוא מפהק ליתא מן כגמ' אלא מסיקרא"י נכתב בגמ' רש"ל

הגהות הגר"א

[ה] גמרא (ומתחיל) ממקום שפסק) תפ"ש (וכ"מ בתוס' ורא"ש ומר"י דלא נ"ב):

[ג] כ"ס ברא"ש אבל בתוס"פ ליתא הריטב]

[לעיל מז. שבת מא.]

מבית הועדא ואתי ואזיל כלא"ל רש"ל

[כ"ס ברא"ש אבל בתוס"פ ליתא הריטב]

תוספתא פ"ב

יחזקאל כ

יבמות ס

במדבר ט"ו

דברים נב

עין משפט נר מצוה

פו א מוש"ע מו"ח סי' נ: סעיף ג:
פח ב מוש"ע שם סעי"ד: פט ג [מוזר שו"ע שם ס"ב] ד [מיי' פ"ד מה"תפלה הל"י"ח מוש"ע] שם סעיף ח:
צ ה מוש"ע מו"ח סי' קא סעיף ג:
צא ו ז מיי' פ"ד מה"תפלה הלכה י"ח סמג עשין יט מוזר שו"ע מו"ח סימן נ"ח סעיף ב:
צב ח ם מיי' פ"ט שם הלכה ע סמג שם מוש"ע מו"ח סימן קא סעיף ב:
צג י מיי' פ"ד שם הל' י"ח סמג שם מוש"ע מו"ח סי' קא סעי' ח:
צד ב מיי' שם הל' יב מוש"ע שם סעי' ב:
צה ל מיי' פ"ג מהלכות ק"ש הלכה יז סמג עשין יח מוש"ע מו"ח סימן עד סעיף ח:
צו ם ע"ש י"ד סי' רמו סעיף מו בכנס:
צז נ מיי' שם הלכה ד סמג שם מוש"ע מו"ח סימן פה סעיף ב:
צח ס ע מיי' שם הלכה יד וס"ב שם הל' יב מוש"ע מו"ח סימן פה סעי' ח וסי' קה סעי' ח וסי' עח:
צט ם מיי' פ"ג שם הל' יז סמג שם מוש"ע מ"ח סי' עד סעיף ו:

מגנה

"יוצר" הקושיות על הגפת כ"י

תת נוטא הרוחן בתפילה ונזדמן רוק בפיו

רב נסים גאון

חזכיר מבעת שהוא תכשיט שבראש עם כוסו שהוא תכשיט שבפנים ובתר הכי הזכרה שמעתא דרב ששת ודתם היא עיקרה ולא הזכרה בכאן אלא כדי להקשות ממנה:

נוטא אין להתאמר קולו בתפילה

נוטא מי שנזדמן לו רוק באמצע תפילתו

הגהות הב"ח

(ה) גמ' המגהק והמפסק וכו' ומים לומיס (ניכר שהוא מכוער) תק"מ וכ"ב ס"ח שהוא מכרן: (ג) שם אמר מילו כל"ל ותיבת ליה נמחק: (ג) שם כ' אסי אמר מכלל הוי מושבי: (ד) רש"י ד"ה כדי זה וכו' נחם כפ"ד ותח"כ ס"ב המגביה כרבה כדי זה מגביאי: (ה) תוס' ד"ה ומשמש וכו' תקן בגדו שלא יפול:

נוטא המהלך במבואות המטונפות ובדי לקרות ק"ש

גליון השס

תוס' ד"ה פסק ר"ח וכו' דאמ"ג דר"ח וכו'. עי' בב"מ (דף נ"ג ע"ב):

*סוגיא דעת גילון כדי לחבר הקושיא על ר"הונא לגבריו לבני הסוגייא. בתוכה מובא אותו מעשה דת טיות אוכרים

שבת מ. קא. קדושין נג. ע"ב מד: זכחים קב: ר"ה לד: [לעיל כג.]

מגנה מ"מרות על ר"הונא